

Kokkuvõte kandideerimisest ÜRO noorte ametnike programmi (Young Professionals Programme, YPP) 2011. aastal

YPP eksamist ja selle korraldusest

Pärast 16-aastast pausi kvalifitseerus Eesti 2011. aastal ÜRO noorte ametnike programmi värbamiseksamile (*National Competitive Recruitment Examination*), mille kaudu värvatakse maailma ühte suurimasse rahvusvahelisse organisatsiooni tööle uusi töötajaid. Eksamit korraldatakse 1 kord aastas riikidele, mille kodanike osakaal on ÜRO sekretariaadi ja allüksuste töötajaskonnas langenud alla teatud taseme.

Maailmaorganisatsiooni said tööle kandideerida kõik Eesti kodanikud, kes olid sündinud pärast 1. jaanuari 1979. Kandideerimise eelduseks oli vähemalt kõrgkooli esimese astme diplomi olemasolu ja inglise või prantsuse keele valdamine. Eelnev töökogemus ei olnud vajalik.

2011. aastal sai eksamit sooritada neljas valdkonnas - humanitaarküsimused, avalik info, haldus ja statistika. Eesti kõrval oli programm avatud veel 76 riigi kuni 32-aastastele kodanikele.

Avaldusi sai esitada kahe kuu jooksul juuli keskpaigast septembri keskpaigani 2011. Pärast avalduste läbivaatamist kutsuti sobivad kandidaadid eksamile, mis toimus 7. detsembril 2011 Tallinnas. Parimad eksami sooritajad said kevadel 2012 kutse intervjuule. Edukatest kandidaatidest koostati suvel 2012 nimekiri, mis kehtib 2 aastat ja millest ÜRO struktuurid ja allasutused võivad valida inimesi, kellele teha konkreetne tööpakkumine.

ÜROle laekus kokku 35500 kandideerimisavaldust üle maailma. Kandideerimisavalduste põhjal kutsus ÜRO eksamile 5433 inimest. Eesti kodanikest kandideerijaid oli kokku 577, nendest eksamile kutsuti 124 ning eksamit tegid 104 noort nii Tallinnas kui maailma erinevais paigus. Konkursi tõsidusest ja ettevalmistuse olulisusest annab tunnistust asjaolu, et eksamilt intervjuuvooru pääses vaid 1 Eesti kodanik, kes aga läbis intervjuu väga edukalt.

Eksami sisu

(Kursiivis lisatud eksaminandide kommentaarid)

- Eksam toimus 7. detsembril 2012, kutse eksamile said edukad kandideerijad oktoobri keskpaigas. Seega jääb muude tööde-tegemiste kõrvalt eksamiks õppimiseks aega ca poolteist kuud. Ideaalselt võiks ÜRO temaatika tutvust hakata tegema kohe kandideerimisavalduse esitamise järgselt, nii on võimalik ettevalmistusaega pikendada kolmele-neljale kuule.

- Eksam koosnes 2 osast – üldosast, mis sisaldas kokkuvõtte kirjutamist etteantud teksti põhjal ning kümnekonnale üldisele faktiküsimusele vastamist; ning erialasest osast, mis sisaldas mitme essee kirjutamist ning lühiküsimustele seletavat vastamist.
- Üldosa tuli kirjutada kas inglise või prantsuse keeles, erialase osa võis kirjutada ÜRO ametlikus keeles (st inglise ja prantsuse keele kõrval võis kasutada vene, hispaania, araabia või hiina keelt).
- Kogu eksami tegemiseks oli aega 4,5 tundi alates juhiste ettelugemise lõpust.

Üldosa (kõikidele valdkondadele ühine):

- Kümnekond faktiküsimust ÜRO kohta (nt. nimeta 4 ÜRO põhitegevusvaldkonda; liikmesriikide arv; viimane liituja; 6 põhiorganit; 3 inimõigustega tegelevat organit; mõni ÜRO keskkonnaga tegelev organ; 6 millenniumi arengueesmärki (*Millennium Development Goals*) jms.
- Koosta ca 750-sõnalisest tekstist 250-sõnaline kokkuvõte (*summary*). Teemaks oli veebipõhine õpe (*online learning*).
- „Üldteadmised, midagi spetsiifilist ega keerulist ei küsitud. NB! Tasub üle vaadata ÜRO üldandmed koduleheküljel, millenniumi arengueesmärgid, viimased ÜROga liitujad, põhiinfo struktuuri osas (nt. ÜRO harta) jm.“

Erialane osa:

- Küllaltki loomingulise ülesehitusega
- Mitme küsimuse puhul (sh. üldine essee) paluti välja tuua 3 eelist ja 3 puudust ning pakkuda olemasolevale alternatiive
- Esines küsimusi stiilis: Kuidas sina midagi teeksid?
- Erialane kirjatükk seisnes 5 erineva allika põhjal lühiartikli kirjutamises valdkonna teemal.
- Teatud määral võis valida endale sobivamaid küsimusi - nt 9 küsimusest paluti vastata 6-le.
- Oluline on ajaplaneerimine ning arvestamine, et enam pole inimesed harjunud pastakaga pikalt kirjutama (käsi väsib ära).
- „Kuna ma õpin sama eriala, mis eksami valdkondki, siis tundusid enamik küsimustest minule alustõdedel põhinevad ning mitte ükski küsimus ei olnud iseenesest keeruline. Lihtsalt piiratud aeg sundis vastama kiirelt ja kohe.“

Eksami teinute soovitused

- Vähemalt korra tasub lahendada läbi näidistestid YPP kodulehel, et küsimuste lahendamisel osata paremini aega planeerida. 4,5 tundi võib küll tunduda üsna palju, aga tegelikkuses on see aeg täpselt nii pikk, et jõuab kõik vastused kirja panna (vastuse pikkus sõnades on ülesandes ära määratud), aga aega pikalt arutleda selle üle, mida kirjutada, ei ole.
- Kes igapäevaselt inglisekeelseid esseesid ei kirjuta, sellel tasub kindlasti inglisekeelsed väljendid üle vaadata.
- Õppimisel aitab fookust seada eelmiste kordade küsimuste uurimine. Need on eksami kodulehel olemas ning neid tasub kindlasti vaadata.
- Eksam on väga tugevalt ÜRO organisatsioonikeskne, seetõttu tasub selle kodulehtedelt vaadata, mis teemad ja uuringud jms. on parajasti aktuaalsed. Samas, küsimustele vastamiseks ei pea tundma lõpuni detaile, küll aga tähtsamaid loetelusid (nt. kuni 2015 sisaldavad need ilmselt aastatuhande arengueesmäärke). Heaks

abivahendiks ÜROst ülevaate saamisel on ka Linda Fasulo raamat „Insider’s Guide to the UN,“ mis kujutab endast suurt faktikogumit ÜROst: ajalugu, arengud, struktuur, tegevusvaldkonnad jne.

- Üheks teemaks, mis aitab nii üldosas kui eriosas, on organisatsioonide/alliiksuste eesmärkide ja funktsioonide läbitöötamine kuni tuupimiseni. Selline õppimine pole ehk alati põnevaim, kuid see tähendab ka, et edu eksamil on väga suures osas kinni valmisolekus selleks tööd teha ja et materjal on õpitav, mitte tingimata keeruline.
- Sellel korral olid eksamiks õppijad loonud ka oma Facebook’i kogukonna, kus arutati eelmiste kordade küsimusi ja viise vastamiseks. Sellele tasub pilk peale heita.
- Kuna vastamisel eeldati ka konkreetseid näiteid tegelikust elust, siis üheks kohaks, kust neid sai ja mis andsid muidu kuivaks jäävale materjalile pildi ja värvi juurde, olid veebis rippuvad UN webcast’id. Neid võib siis vaadata, kui muust lugemisest on pea tuhm.

Intervjuu

(Eksamivooru edukalt läbinud eestlase kogemuse põhjal.)

Eksamivooru läbis ja kutse intervjuule sai 130 noort üle maailma. Kutsed intervjuule saabusid märtsi lõpus 2012 ning intervjuud toimusid aprillis.

Intervjuu oli kompetentsipõhine¹. Vaatluse all olid kolm kompetentsi:

- professionaalsus
- meeskonnatöö
- plaanimis- ja organiseerimisoskused.

Intervjuu algas ülevaate tegemisega enda haridus- ja töökäigust ning küsiti ka ÜROsse ja valitud valdkonnas kandideerimise motivatsiooni kohta. Järgnevalt küsiti varasemate töökogemuste kohta, kusjuures küsimused olid vastavalt kompetentsidele jagatud kolme kategooriasse ja enne iga osa teadustati, et nüüd hakatakse küsima selle-ja-selle kompetentsi kohta. Iga kompetentsi kohta küsiti 3-5 küsimust ning vajadusel ka lisaküsimusi (nt. kui midagi jäi intervjuerijatele ebaselgeks). Reeglina oodati kõikide vastuste lõpus, et intervjueeritav tooks välja ka selle, mida ta antud kogemusest/näitest õppis ning mida ta teeks nüüd samas situatsioonis teisiti. Alljärgnevalt mõned näited küsimustest:

- „Kirjelda ühte oma saavutust, mis sulle eriti uhkust valmistab.“
- „Too näide olukorrast, kus sinu tegevuse või tegevusetuse tõttu sinu töö kvaliteet ei olnud piisavalt hea („up to the mark“).
- „Too näide olukorrast, kus oled kolleegi/meeskonnaliiget aidanud ja vastupidi, ise abi vajanud.“
- „Too näide olukorrast, kus oled pidanud ellu viima meeskondliku otsuse, mis sinu isikliku arvamusega asjast tegelikult ei ühtinud.“

¹ Loe kompetentsipõhise intervjuu kohta:



Mis saab edasi?

Käesoleva konkursi läbis edukalt 98 noort üle maailma, kellel on nüüd kaks võimalust:

- Neile pakutakse tööd P-1 või P-2 ametikohal² kas ÜRO Sekretariaadis, selle allüksustes või rahutagamissmissioonidel.
- Sobiva töökoha puudumisel lisatakse nad reservnimekirja, mille põhjal täidetakse tulevased vabad ametikohad. Reservnimekiri kehtib kaks aastat.
NB! Kandidaadid, kes keelduvad **ühest** intervyuukutsesest või **ühest** ametlikust tööpakkumisest, eemaldatakse reservnimekirjast.

SOOVITUSED 2012 AASTA YPP'ks

[Rohkem infot eksami ja YPP programmi kohta](#)

[Foorum, kus kandideerijad arutlevad eksami teemadel](#)

Kandideerimisavalduse esitamise eel tutvuge konkursi nõuete, kriteeriumide ning tingimustega.

Varu aega kandideerimisavalduse koostamiseks ja esitamiseks, ära jäta seda viimasele minutile.

Alusta ÜRO temaatikaga tutvumist (kodulehekül, raamatud jms) kohe pärast kandideerimisavalduse esitamist. Nii võidad aega ettevalmistusteks, kui sind eksamile kutsutakse.

Arvesta, et tegemist on ülemaailmse konkursiga ning seetõttu on konkurss pikk – ära oota kiireid vastuseid või tulemusi. Siiski kontrolli aegajalt YPP kodulehel uudiste rubriiki.

Eksamile tulles ei pea sa teadma kõiki ÜRO pisidetaile, küll aga põhifakte ning hea, kui oled tutvunud oma valdkonna põhimaterjalidega. Enamikule küsimustele on võimalik vastata kasutades avarat pilku, kainet mõistust, erialaseid teadmisi ning seniseid kogemusi õppetöös või töökohal.

Küsimuste korral YPP kohta aitab sind Välisministeeriumi rahvusvahelise personalipoliitika büroo (ypp2012@mfa.ee, telefon: + 372 637 7320).

EDU ÜROsse KANDIDEERIMISEL!

² Ametikohad, millel töötamine eelnevat töökogemust ei eelda või eeldab kuni 2-aastast töökogemust